

Pomorze
Zachodnie

Polityka współpracy międzyregionalnej i zagranicznej województwa zachodniopomorskiego

Wydział Współpracy Terytorialnej

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

Szczecin, wrzesień 2016 r.

SPIS TREŚCI

Określenie obszaru tematycznego	3
Strategiczny i taktyczny wymiar zagadnienia.....	5
Wymiar regionalny polityki.....	11
Ogólna ocena stanu.....	13
Ukierunkowanie interwencji	15
Podmiotowy wymiar polityki.....	28
Narzędzia realizacji	29
Warunki krytyczne realizacji polityki	32
Perspektywa czasowa realizacji polityki	33

OKREŚLENIE OBSZARU TEMATYCZNEGO

Celem niniejszego dokumentu jest zapewnienie efektywnej koordynacji i spójności działań samorządu województwa zachodniopomorskiego w zakresie polityki międzyregionalnej i zagranicznej.

Podjęcie i realizacja współpracy w wymiarze przekraczającym granice regionów jest jedną z podstawowych kompetencji samorządu województwa. Na poziomie regionalnym, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, do zadań samorządu należy organizowanie współpracy ze strukturami samorządu regionalnego w innych krajach i z międzynarodowymi zrzeszeniami regionalnymi. Samorząd województwa określa kierunki działania w tym zakresie w priorytetach współpracy zagranicznej.

Umiejętność wypracowania odpowiednich koncepcji udziału w krajowych i europejskich partnerstwach, stowarzyszeniach, sieciach współpracy, inicjatywach i instytucjach międzynarodowych, w coraz większym stopniu decyduje o możliwościach wykorzystania własnego potencjału i efektywności podjętych działań związanych z poszukiwaniem dróg wyjścia z kryzysu i stagnacji w rozwoju gospodarczym.

Celem priorytetowym w zakresie polityki współpracy międzyregionalnej i zagranicznej jest budowa pozycji Pomorza Zachodniego jako województwa o silnych powiązaniach prowadzących do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności. Dzięki szerszemu wykorzystaniu mechanizmów współpracy międzyregionalnej oraz łączeniu potencjałów z regionami w pełni wykorzystującymi swoje miejsce w Europie, województwo może efektywniej umacniać swoją pozycję w kraju i za granicą.

Współpraca zagraniczna jednostek samorządu terytorialnego zdeterminowana jest regulacjami zawartymi w przepisach prawa powszechnie obowiązującego (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Europejska Karta Samorządu Terytorialnego sporządzona w Strasburgu z dnia 15 października 1985 r., Europejska Konwencja Ramowa o Współpracy Transgranicznej Między Wspólnotami i Władzami Terytorialnymi sporządzona w Madrycie dnia 21 maja 1980 r., Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej, ustawa z dnia 15 września 2000 roku o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych, ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa), jak i regulacjami prawa wewnątrznie obowiązującego (Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej).

W województwie zachodniopomorskim jednostki samorządu terytorialnego wykorzystują różne formy współpracy:

- formalne – oparte na formalnej umowie, tj. powodującej konkretne konsekwencje (obowiązki i prawa) po każdej ze stron, czyli związki między samorządami terytorialnymi, międzynarodowymi zrzeszeniami społeczności lokalnych i regionalnych,
- nieformalne – nierodzące konkretnych konsekwencji prawnych czy też organizacyjnych, tj. porozumienia, listy intencyjne, kontakty publicznoprawne i publiczno-prywatne, projekty, inicjatywy,

z lub bez współfinansowania przez Unię Europejską, przez implementację projektów w ramach współpracy terytorialnej i działania własne zgodne z „Priorytetami Współpracy Zagranicznej Województwa Zachodniopomorskiego” uchwalonymi w 2008 r.

Współpraca zagraniczna samorządu obecnie obejmuje 13 regionów (umowy o współpracy międzyregionalnej). W perspektywie ostatnich 10 lat województwo zawiązało współpracę z 5 nowymi regionami w nowych obszarach tematycznych. W przypadku części dotychczas zawiązanych partnerstw współpraca realizowana jest przez przedsięwzięcia i wspólne projekty implementowane z wykorzystaniem dostępnych funduszy zewnętrznych oraz wspieranie projektów współfinansowanych ze środków EU realizowanych przez podmioty z obszaru województwa zachodniopomorskiego. Należy uznać, że jest to dobry kierunek, aby w bardziej efektywny sposób korzystać z funduszy unijnych realizując projekty w obszarze Morza Bałtyckiego i Europy Środkowej, na pograniczu polsko-niemieckim oraz w regionie południowego Bałtyku. Dla zdynamizowania współpracy zagranicznej ukierunkowanej na poszukiwanie dróg wyjścia z kryzysu i stagnacji w rozwoju gospodarczym regionów ważne jest, aby kooperacja nie była incydentalna, ale przyjęła charakter ciągły, co - przy ograniczonych środkach regionalnych - może zapewnić wykorzystanie funduszy unijnych.

Współpraca zagraniczna województwa zachodniopomorskiego jest uwarunkowana przede wszystkim:

- położeniem w regionie Morza Bałtyckiego na przecięciu międzynarodowych szlaków transportowych relacji północ-południe i wschód-zachód;
- silnymi relacjami regionu z granicznymi krajami związkowymi Niemiec, położeniem w strefie oddziaływania metropolii berlińskiej;
- dobrze rozwiniętą współpracą transgraniczną samorządów, w oparciu o narzędzia prawne i finansowe, a także naturalne obustronne trendy rozwojowe;
- możliwościami wykorzystania potencjału i walorów rzeki Odry;
- dużym napływem kapitału zagranicznego z krajów skandynawskich i Niemiec;
- aktywizacją działalności międzynarodowej związaną z funkcjonowaniem na terenie województwa siedziby Wielonarodowego Korpusu Północ-Wschód;
- posiadaniem potencjałem gospodarczym opartym w szczególności na tych gałęziach gospodarki, które składają się na inteligentne specjalizacje województwa;
- bogatym i ugruntowanym historycznie dorobkiem kulturowym oraz zróżnicowaniem narodowościowym i etnicznym regionu.

Jako bazę dla współpracy zagranicznej uznaje się budowanie relacji partnerskich na rzecz pozyskiwania wiedzy i doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnego. Priorytetem jest również wzmacnianie pozycji województwa zachodniopomorskiego na arenie międzynarodowej.

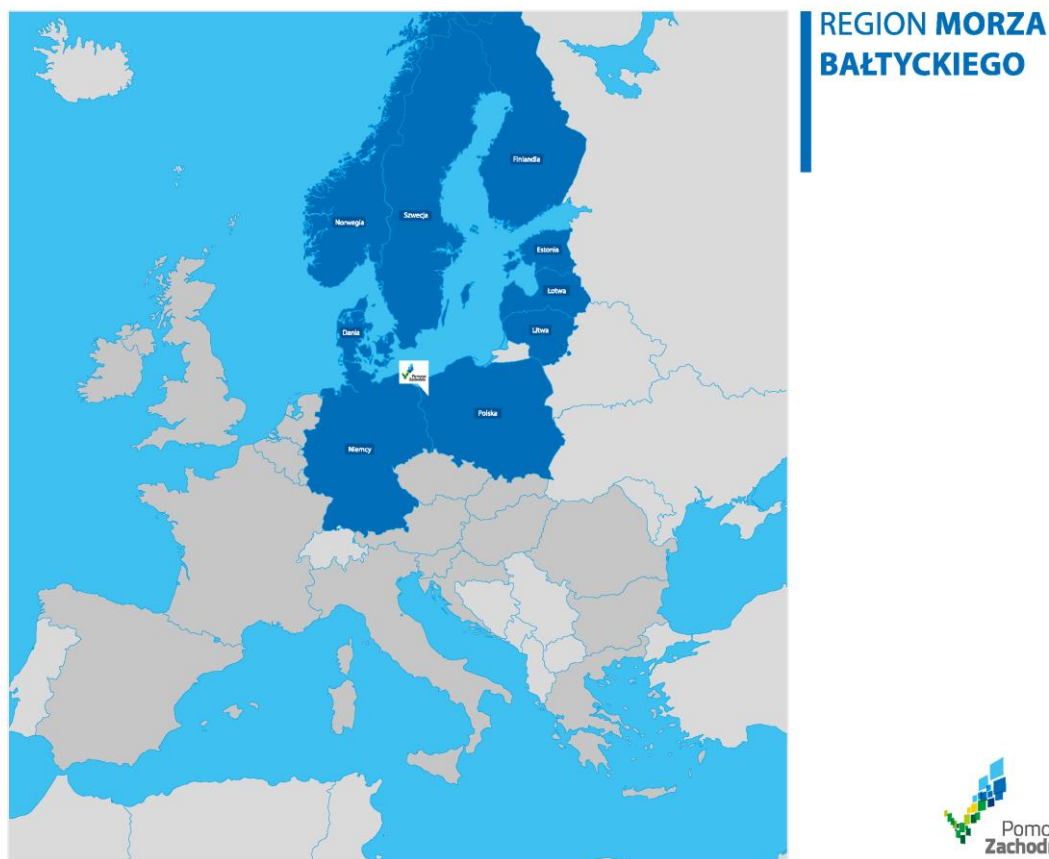
STRATEGICZNY I TAKTYCZNY WYMIAR ZAGADNIENIA

Współpraca zagraniczna jest jednym z istotnych elementów wszechstronnego, zrównoważonego rozwoju Pomorza Zachodniego, w tym rozwoju kapitału ludzkiego: intelektualnego i społecznego, oraz wzrostu jego konkurencyjności na rynkach zagranicznych.

W wymiarze taktycznym polityka współpracy międzyregionalnej i zagranicznej wymaga wykorzystania przewag konkurencyjnych i potencjału Pomorza Zachodniego do osiągnięcia następujących celów:

- **wzmocnienie pozycji województwa w regionie Morza Bałtyckiego**

Rysunek 1: Region Morza Bałtyckiego

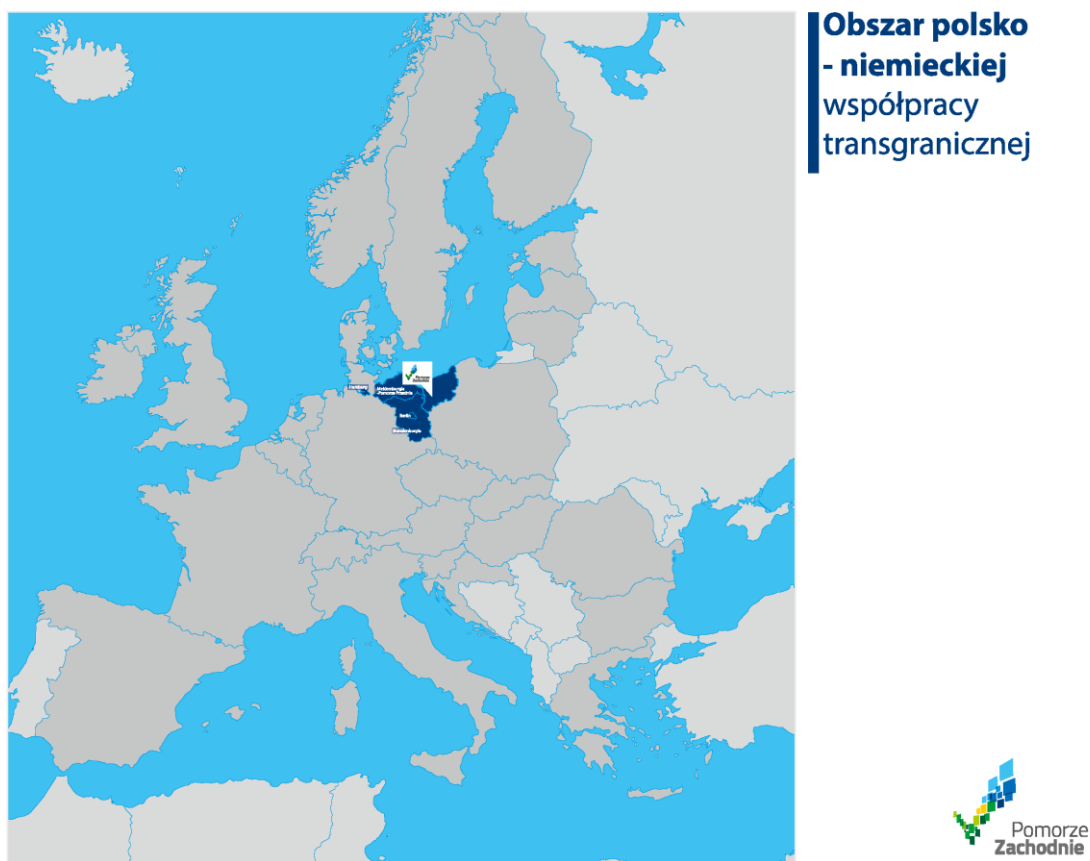
Koncentracja działań zmierzających do wzmocnienia pozycji w regionie Morza Bałtyckiego jest naturalną konsekwencją położenia geograficznego województwa zachodniopomorskiego. Budowa pozycji województwa odbywać się będzie w oparciu o rozwój gospodarki morskiej i sieci transportowej w osi północ – południe oraz międzynarodową współpracę samorządów terytorialnych, a także dzięki wzrostowi internacjonalizacji przedsiębiorstw i sieci ich powiązań, rozwojowi oraz wzmacnianiu innowacyjności w oparciu o doświadczenia międzynarodowe, ze szczególnym uwzględnieniem nordyckich.

- **efektywny i długofalowy rozwój polsko - niemieckiej współpracy transgranicznej**

Republika Federalna Niemiec jest głównym krajem wymiany handlowej Polski i województwa zachodniopomorskiego. Procesy integracyjne Unii Europejskiej, graniczne położenie i aktualne zjawiska demograficzne wymagają rozwiązywania wspólnych polsko-niemieckich problemów. Współpraca polsko - niemiecka powinna być jednym z akceleratorów procesów innowacyjnych i rozwoju internacjonalizacji zachodniopomorskich przedsiębiorstw. Za katalizator realizacji tego priorytetu można przyjąć również niwelowanie barier instytucjonalnych, międzykulturowych, a także upowszechnianie edukacji języka niemieckiego.

Dla rozwoju współpracy polsko – niemieckiej duże znaczenie ma również położenie stolicy województwa w tzw. transgranicznym regionie metropolitalnym. Koncepcja rozwoju transgranicznego regionu metropolitalnego Szczecina jest podstawą do realizacji wspólnych projektów finansowanych ze środków zewnętrznych. Ważnym instrumentem finansowym Unii Europejskiej wspierającym zrównoważony rozwój i integrację polsko – niemieckiego obszaru jest transgraniczny Program Współpracy Interreg VA, który obejmuje obszar województwa zachodniopomorskiego, Meklemburgię-Pomorze Przednie oraz część Brandenburgii. Ustalone wspólnie ze stroną niemiecką priorytety transgraniczne podzielone zostały na 4 osie: Natura i kultura, Transport i mobilność, Edukacja oraz Współpraca transgraniczna.

Rysunek 2: Obszar polsko-niemieckiej współpracy transgranicznej

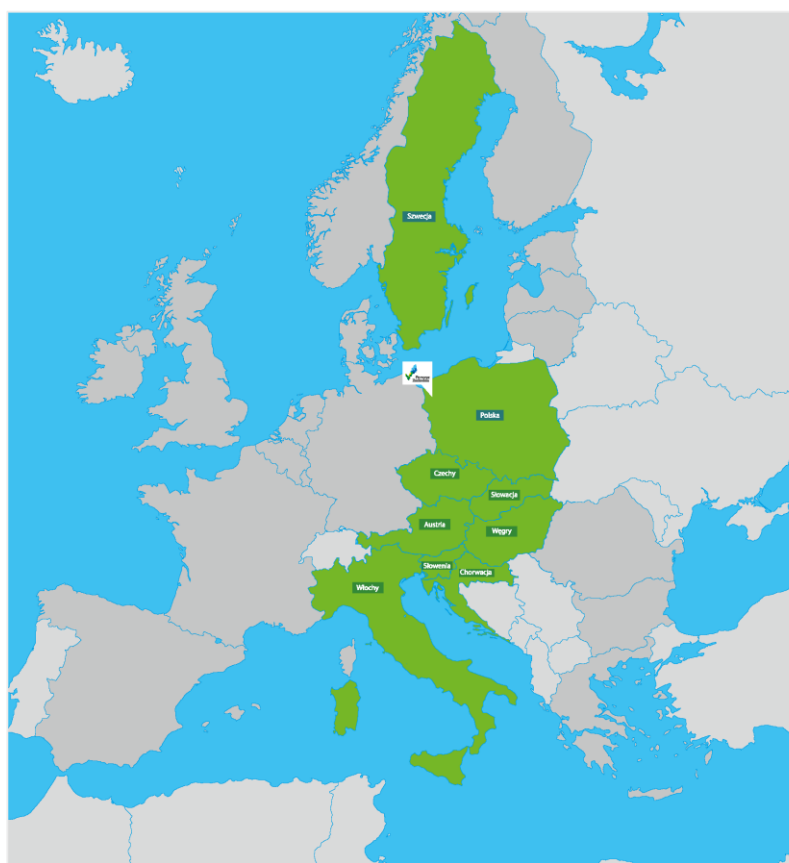

Występuje szereg problemów związanych z optymalizacją oferty komunikacyjnej województwa zachodniopomorskiego, Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie oraz Kraju Związkowego Brandenburgia. Transgraniczna komunikacja, wykorzystanie infrastruktury sieciowej, a także infrastruktury aktywnej turystyki nabiera znaczenia wobec nasilających się procesów

migracyjnych polskich rodzin Pomorza Zachodniego do przygranicznych miejscowości po stronie niemieckiej. Duży nacisk polska i niemiecka strona kładzie m.in. na rozwój ścieżek rowerowych, które wpisują się w jedną z Osi Priorytetowych Programu Współpracy Interreg VA. Planowana jest realizacja kilku projektów współfinansowanych ze środków Programu, których efektem będzie powstanie szlaków rowerowych wpisujących się w nową strategię województwa. Podpisanie polsko-niemieckiej umowy o Odrze granicznej (27.04.2015) pozytywnie wpłynie na aktywizację terenów nadodrzańskich poprzez rozwój transportu śródlądowego, działalności turystycznej i rekreacyjnej. Powiązanie Odrzańskiej Drogi Wodnej z siecią śródlądowych dróg wodnych wraz z funkcjami bramowymi morskich portów Pomorza Zachodniego stanowi bowiem unikalne, transgraniczne ogniwo łączące wschód z zachodem, północ z południem, wokół którego została ukształtowana sieć osadnicza.

- **rozwój europejskiej współpracy terytorialnej w oparciu o Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej, a przez to budowa pozycji województwa wśród regionów Unii Europejskiej**

Rysunek 3: ŚKT-EUWT z o.o.

**Środkowoeuropejski
Korytarz Transportowy
Europejskie Ugrupowanie
Współpracy Terytorialnej**

Dążenie do trwałości pasma współpracy regionalnej, jako podstawy dla ożywienia gospodarczego regionów, wzrostu zatrudnienia, poprawy jakości środowiska naturalnego oraz warunków życia ludności, zapewnienie kompatybilności infrastruktury transportowej dla zniwelowania barier rozwoju nowych technologii transportu między poszczególnymi regionami oraz zwiększenie dynamiki wzrostu gospodarczego państw nadbałtyckich poprzez znalezienie nowych rynków zbytu i wykorzystanie najkrótszego połączenia promowego przez Bałtyk, łączącego Europę Północną z

Południem Europy, leżą u podstaw utworzenia Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Długoletnia współpraca regionów tworzących Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy pozwoliła wypracować koncepcję nowoczesnego mezoregionu, wewnątrz którego funkcjonują związki społeczne, kulturowe i ekonomiczne, a powiązania transportowe dynamizują procesy wytwórcze, rozszerzają możliwości kooperacji i realizacji zamierzeń biznesowych.

ŚKT-EUWT z o.o. ma swoje korzenie we współpracy, którą przez kilkanaście lat budowało 17 regionów i powiatów z 6 krajów w ramach Porozumienia na rzecz utworzenia Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC). W celu zharmonizowania zarządzania relacjami pomiędzy różnego typu i różnej wielkości interesariuszami, partnerzy Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC) ze Szwecji, Polski, Węgier i Chorwacji, dnia 12 grudnia 2013 roku podpisali akt założycielski nowej formuły organizacji Inicjatywy. To pionierskie w Europie EUWT dedykowane zwiększeniu efektywności zarządzania transportem i mobilnością, a także większemu zaangażowaniu w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego wzdłuż korytarza, tak aby w pełni wykorzystać kompetencje zainteresowanych stron i uczynić go atrakcyjnym dla przemysłu. Głównym celem jest ciągłe wspieranie rozwoju dostępności transportowej wzdłuż osi transportu multimodalnego Morze Bałtyckie – Adriatyk i tym samym dynamizowanie rozwoju w tym obszarze. EUWT zostało ustanowione w celu umożliwienia szerokiego zakresu współpracy nie tylko wielostronnej, ale również bilateralnej. Ugrupowanie ma integrować swoich członków w bardziej efektywny sposób. Wspólne zrozumienie i porozumienie musi zostać osiągnięte, aby podnieść jakość i potencjał komunikacyjny korytarza poprzez dobrze skoordynowaną sekwencję inwestycji. Przy wykorzystaniu narzędzia EUWT skutecznie implementowane będą również inicjatywy transportowe realizowane przez kilku różnych partnerów. Działania te będą miały bezpośrednie odzwierciedlenie na poziomie krajowym w ramach inicjatywy Polska Zachodnia.

- **wzmocnienie potencjału inwestycyjnego oraz stworzenie warunków do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w makroregionie Polski Zachodniej**

Rysunek 4: Makroregion Polski Zachodniej

Makroregion Polski Zachodniej

Współpraca międzyregionalna znacząco przyczynia się do budowania trwałych relacji gospodarczych, naukowych i kulturalnych ze społecznościami innych regionów, a także pomaga w skutecznej promocji Pomorza Zachodniego w Polsce. Współpraca międzyregionalna w województwie zachodniopomorskim budowana jest przede wszystkim w oparciu o inicjatywę Polski Zachodniej. Władze samorządowe województw (Dolnośląskie, Lubuskie, Opolskie, Wielkopolskie i Zachodniopomorskie) podjęły współpracę w celu wzmocnienia rozwoju makroregionu, mając na względzie fakt, że posiada on swoje mocne strony (w tym ośrodki dynamicznego rozwoju), jak również wyznaczając obszary wymagające podjęcia zdecydowanych działań dla ich wzmocnienia i przyspieszenia dalszego ich rozwoju. W przypadku obszaru Polski Zachodniej realizacja wielu projektów nie jest możliwa bez współpracy poszczególnych województw. Regiony łączą między innymi działania związane z rozwojem infrastruktury transportowej, transgraniczne położenie, jak również wspólne problemy, takie jak: konieczność lepszego zagospodarowania obszarów miejskich i wiejskich, poprawa bezpieczeństwa związanego z klęskami żywiołowymi. Prowadzone w ramach inicjatywy Polski Zachodniej prace mają na celu wskazanie potencjałów rozwojowych makroregionu, określenie modelu zintegrowanego, wspólne zarządzanie rozwojem dla budowania dobrobytu mieszkańców, w tym określenie kształtu interwencji państwa. Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego Polski Zachodniej odbywać ma się przede wszystkim poprzez realizację działań związanych z wykorzystaniem potencjału transportowego Odrzańskiej Drogi Wodnej. Bogate zasoby wodne województwa zachodniopomorskiego oraz możliwości płynące z ich efektywnego zagospodarowania stanowią jedną z głównych osi polityki rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Odrzańska Droga Wodna jest częścią Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Skandynawię z krajami Europy Południowej. Przez kanały Odra - Havela i Odra – Szprewa łączy Polskę ze Wschodnimi Niemcami i dalej z Europą Zachodnią. Wspieranie i wzmocnienie pozycji

żeglugi oraz modernizacja infrastruktury na Odrzańskiej Drodze Wodnej może przyczynić się do sukcesywnego rozwoju tej gałęzi transportu w kraju. Unia Europejska stawia na rozwój żeglugi śródlądowej doceniając jej liczne zalety, do których należą w szczególności: proekologiczny charakter, duży potencjał jednorazowy (duże przestrzenie ładunkowe), bezpieczeństwo transportu oraz niezawodność i terminowość. W związku z tym priorytetem dla województwa jest modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej docelowo do IV klasy żeglowności na całej długości rzeki, włączenie rzeki Odry do transeuropejskiej sieci kompleksowej TEN-T dla potrzeb transportu (w szczególności w wymianie międzynarodowej), ochrony przeciwpowodziowej, turystyki wodnej oraz przywrócenie i rozwój transportu towarowego na Odrzańskiej Drodze Wodnej, z wykorzystaniem i rozbudową śródlądowych portów rzecznych na Odrze. Brak systematycznych działań w zakresie działalności na rzecz poprawy warunków żeglugowych na Odrze hamuje w znaczący sposób rozwój żeglugi śródlądowej w Polsce oraz powoduje stagnację w implementacji nowych rozwiązań transportowych w Polsce Zachodniej. Doprowadzi to w rezultacie do niewykorzystania potencjału gospodarczo-społecznego infrastruktury transportowej w obrębie Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC), którego Odra jest częścią oraz nawarstwienia się przyszłych problemów związanych z transportem ładunków. Równolegle do przewidywanego wzrostu przepływu ładunków i osób wzrośnie natężenie ruchu na drogach i wykorzystanie linii i taboru kolejowego. Taka sytuacja wygeneruje większe koszty utrzymania i modernizacji infrastruktury drogowej i kolejowej, podniesie poziom degradacji środowiska naturalnego oraz wpłynie negatywnie na poziom bezpieczeństwa transportu drogowego. Województwo zachodniopomorskie dostrzega szansę w rozwoju transportu, czego przykładem jest konsekwentna współpraca w ramach Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚKT-EUWT z o.o.) oraz Stowarzyszenia Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk.

- budowanie atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski Północnej

Rysunek 5: Polska Północna

Polska
Północna

W zakresie współpracy międzyregionalnej szczególne znaczenie mają również działania realizowane w kooperacji z województwem pomorskim i warmińsko-mazurskim. Obecnie współpraca z województwem pomorskim odbywa się przede wszystkim w ramach Stowarzyszenia Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk. Jednakże wspólnych obszarów działania jest więcej. Współdziałanie województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego oraz warmińsko-mazurskiego powinno dotyczyć przede wszystkim międzysektorowego planowania i zarządzania strategicznego w strefie brzegowej, rozwoju turystyki i zapewnieniu ciągłości szlaków turystycznych, inteligentnych specjalizacji, farm wiatrowych, gospodarki morskiej i węzłów miejskich. Niezmiernie ważnym obszarem współpracy powinien być Region Morza Bałtyckiego, który warto wyeksponować, jako wiodący pod względem innowacyjności, postępu oraz wzrostu gospodarczego opartego na różnych sektorach gospodarki morskiej. Ogromnym sukcesem dotychczasowej współpracy jest ustanowienie dwudziestej krajowej inteligentnej specjalizacji (pn. „Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej o transport morski i śródlądowy”).

WYMIAR REGIONALNY POLITYKI

Pozycję konkurencyjną województwa określa między innymi silna pozycja rozwojowa głównych ośrodków miejskich regionu. Zasadza się ona na roli metropolii szczecińskiej i całego regionu w układzie makroregionalnym Polski Zachodniej oraz zintensyfikowanych powiązaniach transgranicznych i europejskich. Ta pozycja regionu oraz ośrodków miejskich budowana jest poprzez silne lokalne układy gospodarcze oddziałujące na możliwie dużą część regionu (rosnącą innowacyjność, procesy klastrowe, istotny udział przemysłu) oraz poprzez efektywność powiązań funkcjonalnych i dostarczanie wysokiej jakości usług publicznych. Indywidualne decyzje mieszkańców i mechanizmy rynkowe determinują przepływy potencjałów i kumulowanie aktywności na poszczególnych obszarach. Zagadnienia relacji i struktur gospodarczych w obrębie województwa wymagają podejścia adekwatnego do praktyki życia codziennego i funkcjonowania instytucji oraz podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie instrumentów interwencji publicznej i świadczenie usług publicznych. Podobnie jak zagadnienia społeczne, kwestie gospodarcze postrzegane są przez pryzmat faktycznych przepływów osób, kapitału i dóbr w ich dynamice i zmienności, co zakłada przekraczanie ustalonych granic administracyjnych, a zarazem konieczność opisywania zjawisk i podejmowania interwencji w obrębie obszarów funkcjonalnych. Konieczne jest stopniowe odchodzenie od myślenia o rozwoju zamkniętym w granicach administracyjnych jednostek samorządu terytorialnego i przechodzenie do rozumienia rozwoju terytorialnego jako pobudzania potencjału danego obszaru delimitowanego jego cechami funkcjonalnymi.

Obszar województwa zachodniopomorskiego wykazuje liczne wzajemne związki funkcjonalne (społeczne, gospodarcze i przestrzenne), których identyfikacja pozwala na przygotowanie spójnej interwencji w ramach wspólnej wizji działań. Ponadto, wyjście poza granice administracyjne oznacza konieczność skoordynowania działań różnych podmiotów i ich zintegrowania w zakresie odpowiadającym potrzebom rozwojowym danego obszaru.

Współpraca interesariuszy działających w obrębie regionu i tworzących go obszarów funkcjonalnych ponad granicami administracyjnymi przyniesie korzyści przekładające się na rozwój społeczno-gospodarczy całego Pomorza Zachodniego. W wymiarze regionalnym, przy aktywnym udziale samorządu i współdziałaniu wszystkich środowisk, dokonuje się w kontekście oddziaływania globalnych trendów ekonomicznych i potrzeb, osadzenie ich w praktyce życiowej w lokalnym środowisku. Rozwój powiązań w ramach makroregionu i jego potencjału jako całości jest kluczowe dla całego obszaru makroregionu i tworzących go poszczególnych województw. Nie ma rozwiązań prostych i jednoznacznych prowadzących bezpośrednio i w krótkiej perspektywie czasowej do budowy silnego makroregionu, a uzyskanie pożądanych efektów wymaga zrównoważonego podejścia do identyfikacji i realizacji celów strategicznych i taktycznych, a także podejmowania skutecznych, adekwatnych oraz skoordynowanych działań. Sukces integracji makroregionu opierać się będzie na uzyskaniu efektu skali budowanego w oparciu o liczne inicjatywy terytorialne, środowiskowe i sektorowe, eksploatujące wspólne interesy i przewagi płynące z traktowania Polski Zachodniej, jako jednolitego, silnego makroregionu o odpowiednim potencjale społecznym i ekonomicznym. Kluczową rolę na obecnym etapie integracji obszaru odgrywają samorządy regionalne, liczy się ich determinacja i zdolność do budowy środowiska, w ramach którego będą mogły zawiązać się i wzmacniać wzajemnie powiązania i relacje.

Proces budowania rzeczywistej wartości Polski Zachodniej nie ogranicza się wyłącznie do koordynacji zadań i inwestycji realizowanych przez samorządy regionalne lub finansowanych z ich

budżetów. Rzeczywista zmiana pozycji makroregionu na arenie krajowej, a przede wszystkim na arenie europejskiej zależy od stopnia włączenia w „myślenie makroregionalne” jak największej liczby interesariuszy pięciu województw Polski Zachodniej. Jest to szczególnie ważne w obliczu krystalizowania się zasad europejskiej polityki regionalnej/strukturalnej po 2020 roku.

OGÓLNA OCENA STANU

Współpraca międzyregionalna w wymiarze krajowym prowadzona jest w głównej mierze pomiędzy partnerami inicjatywy Polska Zachodnia. W polskiej polityce regionalnej rośnie znaczenie makroregionów (jako formalnych lub półformalnych systemów współpracy regionów), co znajduje wyraz przede wszystkim w dążeniach do zbudowania silnej pozycji makroregionu Polski Południowej. Rzeczywiste nadanie impetu rozwojowego Polsce Zachodniej, skupiającej województwa położone wzdłuż linii Odry i zachodniej granicy kraju, staje się warunkiem niezbędnym dla zachowania szans na równoważenie wzmocnienia potencjału Warszawy oraz zespołu miejskiego Krakowa i aglomeracji katowickiej wraz z ich otoczeniem funkcjonalnym. Od momentu powstania współpraca makroregionalna w ramach Polski Zachodniej zachowuje charakter formalny, względnie zostaje ograniczona do kilku ogólnie uzgodnionych projektów związanych z wykorzystaniem funduszy unijnych.

Współpraca w ramach Regionu Morza Bałtyckiego ma szansę stać się istotnym czynnikiem równoważącym niestabilność gospodarczą i społeczną południa Europy, stanowi zatem dla Polski i całej Unii Europejskiej ważny obszar funkcjonowania silnych gospodarek i racjonalnie ukształtowanych struktur społecznych. Zaangażowanie we wdrażanie tego porządku leży w najlepiej pojętym interesie Polski. Od tego, jak szybko świadomość tego stanu rzeczy upowszechni się i pociągnie za sobą realne decyzje, zależy pełniejsze wykorzystanie potencjału związanego z realizacją działań na poziomie regionalnym w odniesieniu do pogranicza i wybrzeża. Powinno to być wyznacznikiem dla działań dotyczących udziału Pomorza Zachodniego w kształtowaniu Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego, realizacji podejmowanych w jej ramach projektów, formułowania wkładu merytorycznego w treść i formę polskiej polityki zagranicznej.

Wraz z rozwojem infrastruktury transportowej nastąpi realne zbliżenie Szczecina do Berlina i ułatwienie dostępu do funkcji kontynentalnego ośrodka metropolitalnego, którymi to miasto dysponuje. Budowa partnerskich relacji z niemieckim miastem i jego aglomeracją w wymiarze ekonomicznym i społecznym (w tym tworzenie zaplecza usług wyższego rzędu) powinna stać się jednym z priorytetów dla działań służących budowie potencjału Szczecina i całego Pomorza Zachodniego.

Szczecin w naturalny sposób staje się także centrum polsko – skandynawskich relacji gospodarczych, świadczenia usług edukacyjnych, wymiany kulturalnej. Dokonuje się to w ramach kontaktów bezpośrednio zainteresowanych podmiotów i środowisk, niemniej jednak procesy te mogą ulec wzmocnieniu, co przyniesie zwielokrotnienie ich efektów w ramach polityki regionalnej, przy wsparciu działaniami na poziomie kraju.

Wybrzeże bałtyckie zyskuje na znaczeniu w wymiarze ekonomicznym. Symptomatyczne jest inwestycyjne zaangażowanie nad Bałtykiem. Jest ono widoczne w koniunkturze właściwej inwestycjom w sektorze turystyki na wybrzeżu. Gospodarka w sposób racjonalny wykorzystuje warunki związane z otwarciem granic, swobodę przepływów kapitałowych i położenie geograficzne Polski, które stanowi czynnik sprzyjający inwestycjom skandynawskim. Pomorze Zachodnie jest liderem w ich pozyskiwaniu i obsłudze.

Wraz z postępującymi procesami globalizacyjnymi, wzrostem swobody przepływu osób i kapitału, podnoszeniem standardu życia w Polsce oraz związanym z wszystkimi tymi czynnikami napływem cudzoziemców, Pomorze Zachodnie staje się obszarem o charakterze bardziej multietnicznym i wielokulturowym. Sprzyjać temu będzie portowy charakter Szczecina i przygraniczne położenie całego regionu oraz jego kulturowa specyfika (stosunkowo wysoki poziom otwartości i tolerancji, doświadczenia wielojęzyczności, liczne indywidualne kontakty międzynarodowe).

W przypadku modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej i wzmocnienia pozycji żeglugi śródlądowej w międzynarodowym systemie transportowym będzie ona strategicznie ważnym elementem korytarza Bałtyk – Adriatyk oraz ważnym filarem sieci TEN-T. Warunkuje to funkcjonalną wspólnotę interesów między Pomorzem Zachodnim a innymi interesariuszami budowy kanału Odra-Dunaj-Łąba, a tym samym przedłużeniu istniejącej Odrzańskiej Drogi Wodnej. Z punktu widzenia województwa zachodniopomorskiego budowę kanału Odra-Dunaj-Łąba, jako przedłużenia istniejącej drogi wodnej Odrzańskiej Drogi Wodnej (E30), należy postrzegać jako kolejne działanie kształtujące system dróg wodnych w Europie Środkowej, w którym Odra zajmuje kluczową pozycję na szlaku pomiędzy Bałtykiem i basenem Dunaju. Porty Południowego Bałtyku, dzięki kanałowi Odra-Dunaj-Łąba, poprzez Dunaj, zyskałyby połączenie z Morzem Czarnym, a przez Łabę z Morzem Północnym. Już od lat 70. XX wieku tym połączeniem żeglugowym - oprócz Polski - interesowała się również Szwecja. Jest ono szczególnie ważne dla Pomorza Zachodniego, które dąży do utworzenia sieci centrów logistycznych wzdłuż Odry, stanowiących niebieski korytarz logistyczny osi Bałtyk – Adriatyk. Oprócz wytyczonego już Korytarza, połączenia morskie łączące Pomorze Zachodnie z południem regionu Skåne, z ich wzajemnie powiązanymi funkcjami, służą jako istotne szlaki handlowe pomiędzy Skandynawią, Polską i innymi częściami Europy Środkowej. Pogłębiona analiza ekonomiczna jest działaniem priorytetowym dla województwa w związku z dążeniem do włączenia Odrzańskiej Drogi Wodnej do TEN-T, procesem wdrożenia planu działania dla korytarza Bałtyk – Adriatyk oraz budowy kanału Odra-Dunaj-Łąba. Przywrócenie pełni funkcji transportowych na Odrze umożliwi Polsce realizację europejskiej polityki transportowej, pozwoli na ekologiczny i ekonomicznie uzasadniony transport towarów, poprawi bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, zwiększy retencję zbiornikową. Zmodernizowana oraz włączona w europejski system dróg wodnych, również w swoim górnym biegu, Odrzańska Droga Wodna to szansa na odciążenie szlaków drogowych i kolejowych wiodących do Czech, Austrii i na Słowację. Od wielu lat porty Szczecin i Świnoujście są dla Czech i Słowacji najważniejszymi morskimi portami tranzytowymi, i aby ta pozycja mogła zostać utrzymana, niezbędne są inwestycje w rozwijanie śródlądowych dróg wodnych w Polsce i Europie. Natomiast brak usystematyzowanych działań w zakresie działalności na rzecz poprawy warunków żeglugowych na Odrze zahamują w znaczący sposób rozwój żeglugi śródlądowej w Polsce oraz spowodują stagnację w implementacji nowych rozwiązań transportowych. Doprowadzi to do niewykorzystania potencjału gospodarczo-społecznego infrastruktury transportowej w obrębie Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC),

którego Odra jest integralną częścią, oraz nawarstwieniu się przyszłych problemów związanych z transportem ładunków. Równoległe do przewidywanego wzrostu przepływu ładunków i osób wzrosnie natężenie ruchu na drogach i wykorzystanie linii i taboru kolejowego. Taka sytuacja wygeneruje większe koszty utrzymania i modernizacji infrastruktury drogowej i kolejowej, podniesie poziom degradacji środowiska naturalnego oraz wpłynie negatywnie na poziom bezpieczeństwa transportu lądowego. Naturalną konsekwencją tego stanu rzeczy jest rozwijanie współpracy z samorządami regionalnymi krajów Europy Środkowej.

Rozwój technologiczny i multiplikacja relacji w globalnej sieci przyczyni się do namnożenia związków gospodarczych i społecznych regionu z innymi częściami świata. Sprzyjać temu będzie funkcjonowanie i rozwój takich przedsięwzięć, jak utworzenie Terminalu LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu, dużego zakładu produkcyjnego japońskiej firmy Bridgestone pod Stargardem czy innowacyjnej międzynarodowej firmy Freedomes specjalizującej się w dostarczaniu struktur sferycznych oraz mobilnych obiektów całorocznych opartych o konstrukcję kopuły geodezyjnej. Globalna wymiana gospodarcza otwiera perspektywy dla ukierunkowanych relacji z odległymi, aktywnymi w sferze ekonomicznej obszarami, w szczególności z Azji.

UKIERUNKOWANIE INTERWENCJI

W horyzoncie 2030 roku Pomorze Zachodnie będzie regionem w pełni wykorzystującymi swoje miejsce w Europie. Silne powiązania międzyregionalne zapewnią będą stały wzrost innowacyjności i konkurencyjności Regionu. Województwo zachodniopomorskie w czasach pełnych wyzwań myśli strategicznie o współpracy międzyregionalnej. Dzięki współpracy z innymi regionami tworzyć będzie makroregion o doskonale wykorzystywanym potencjale naukowym i społecznym. Województwo będzie największym partnerem handlowym dla landów niemieckich i miejscem znaczących inwestycji zagranicznych państw nordyckich. Wspólnie z regionami partnerskimi wspierać będzie reformę globalnego zarządzania w krajach UE (w tym w szczególności Partnerstwa Wschodniego) – takiego, które może sprostać wyzwaniom XXI wieku. Województwo zaangażowane będzie również w rozwój innowacyjnej polityki międzynarodowej, która zakłada przyjęcie w UE rozwiązań sprzyjających osiągnięciu korzyści przez wszystkie, a nie poszczególne państwa.

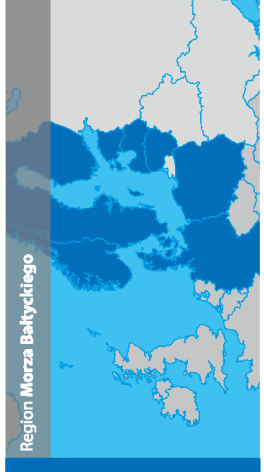
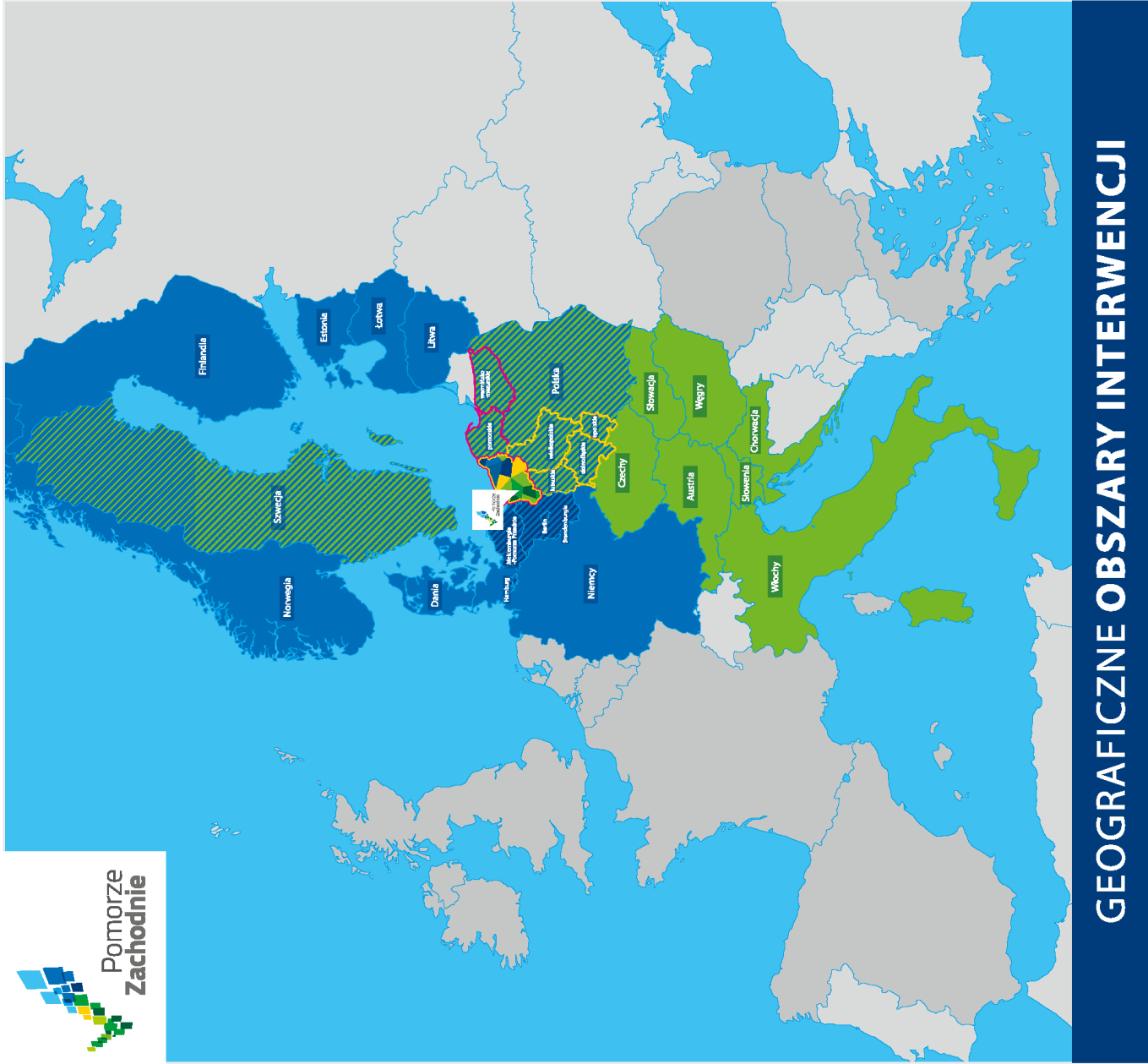
Główne obszary interwencji samorządu w zakresie polityki współpracy międzyregionalnej i zagranicznej województwa zachodniopomorskiego:

1. Stworzenie warunków ułatwiających kontakty i wspieranie podmiotów gospodarczych w nawiązywaniu współpracy międzynarodowej.
2. Promocja profilu gospodarczego województwa i warunków do inwestowania.
3. Wsparcie relacji biznesowych regionalnych i lokalnych interesariuszy.
4. Podjęcie działań zmierzające do wzrostu poziomu innowacyjności województwa i makroregionu Polski Zachodniej. Niewątpliwą szansą na rozwój w tym zakresie jest wspólne podjęcie działań na rzecz rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, w tym w szczególności rozwój społeczeństwa informacyjnego, wspieranie rozwoju sieci współpracy ośrodków naukowo badawczych i akademickich Polski Zachodniej oraz ponadregionalnych specjalistycznych centrów usług medycznych.

5. Integracja klastrów regionalnych w ramach krajowych i międzynarodowych sieci klastrów.
6. Dynamizacja krajowych (makroregion Polski Zachodniej) i międzynarodowych kontaktów wyższych uczelni Pomorza Zachodniego w celu nauki „języka sąsiada” oraz „kultury sąsiada”.
7. Rozwijanie instrumentów identyfikacji potencjału makroregionu Polska Zachodnia
8. Wzmacnianie efektu oddziaływania obszarów metropolitalnych makroregionu Polski Zachodniej
9. Wymiana doświadczeń na poziomie regionalnym w celu usprawnienia organizacji i zarządzania regionem oraz propagowania reformy samorządowej.
10. Promocja wizerunku Pomorza Zachodniego za granicą.
11. Aktywizacja polsko – niemieckiego pogranicza i pełniejsze wykorzystanie jego potencjału również w kontekście rozwoju makroregionu Polski Zachodniej
12. Wymiana doświadczeń w zakresie zasad nowoczesnego rozwoju, budowania regionalnego systemu innowacji, edukacji i budowania społeczeństwa informacyjnego.
13. Wykorzystanie wzorców państw skandynawskich w zakresie szeroko pojmowanej innowacyjności.
14. Budowa makroregionalnej oferty turystycznej szczególnie w kontekście makroregionu Polski Zachodniej
15. Wymiana doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnych, inteligentnych specjalizacji oraz szczególnemu wspieraniu sektora biznesu działającego w oparciu o te specjalizacje.
16. Kształtowanie dobrosąsiedzkich relacji i wzajemnej współpracy z regionami bezpośrednio graniczącymi z województwem w celu harmonijnego rozwoju obszarów przygranicznych.
17. Wypracowanie oferty Partnerstwa Odry i wzmocnienie siły oddziaływania tej międzyregionalnej sieci na rozwój regionów pogranicza polsko-niemieckiego dorzecza Odry.
18. Niwelowanie deficytów rozwojowych obszarów wiejskich w makroregionie Polski Zachodniej
19. Wymiana doświadczeń w zakresie organizacji systemu ochrony zdrowia na poziomie regionalnym.
20. Wykorzystanie istniejących warunków lokalizacji geograficznej województwa, przy współpracy z województwem wielkopolskim, pomorskim oraz lubuskim, pozwoli na dalszy rozwój branży turystycznej. Konieczne są inwestycje stricte turystyczne związane m.in. z budową i rozbudową obiektów zakwaterowania, zapewnieniem ciągłości szlaków aktywnej turystyki, jak i okołoturystyczne, dotyczące głównie poprawy dostępności komunikacyjnej do terenów o wysokiej atrakcyjności turystycznej.
21. Pozyskiwanie wiedzy i doświadczeń w zakresie modernizacji terenów wiejskich, restrukturyzacji i unowocześniania produkcji rolnej, promocji produktów tradycyjnych i regionalnych oraz współpracy miejsko-wiejskiej.
22. Wymiana doświadczeń w sferze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz tworzenia regionalnych strategii energetycznych.
23. Wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwoju kultury w regionie, w tym szczególnie jej bogactwa i różnorodności oraz kształtowania warunków dla partnerstwa w zakresie rozwoju edukacji i szkolnictwa.
24. Aktywizacja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży szkolnej i budowanie tożsamości Europejczyka. Wspieranie inicjatyw promujących postawy przedsiębiorcze i wspierających rozwój przedsiębiorczości.
25. Wymiana doświadczeń w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej oraz transportowej.

26. Wspieranie współpracy z Polonią oraz z mniejszościami narodowymi i etnicznymi zamieszkującymi województwo.
27. Wzmocnienie powiązań tworzących makroregion Polska Zachodnia i zdynamizowanie współpracy w jego obszarze.
28. Tworzenie aliansów strategicznych na rzecz rozwoju infrastruktury transportowej Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego oraz Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk. Aktywizowanie wymiany informacji, potrzeb i pomysłów wśród partnerów krajowych i zagranicznych ŚKT-EUWT z o.o.

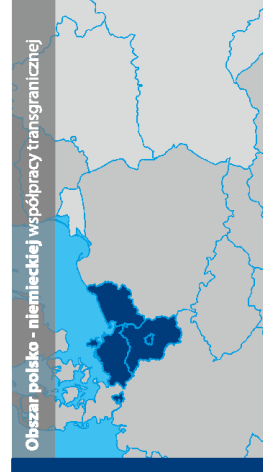
Geograficzne obszary interwencji są zgodne z celami strategicznymi polityki w zakresie współpracy międzyregionalnej i zagranicznej województwa zachodniopomorskiego

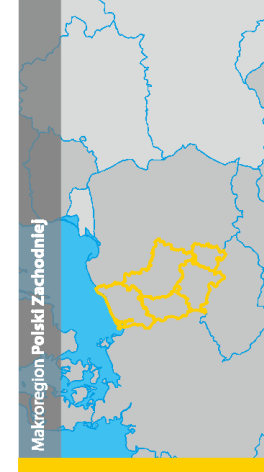
Region Morza Bałtyckiego

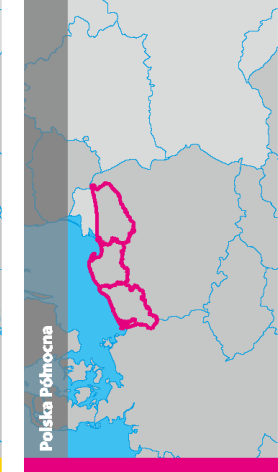
Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej

Obszar polsko - niemieckiej współpracy transgranicznej

Makroregion Polski Zachodniej

Polska Północna

GEOGRAFICZNE OBSZARY INTERWENCJI

Samorząd województwa kontynuować będzie wysiłki na rzecz realizacji celów niniejszej polityki między innymi poprzez realizację następujących działań:

Region Morza Bałtyckiego

1. Stworzenie warunków ułatwiających kontakty i wspieranie podmiotów gospodarczych w nawiązywaniu współpracy międzynarodowej oraz wymianę doświadczeń w zakresie rozwoju regionalnych oraz inteligentnych specjalizacji

W ramach wskazanego obszaru interwencji organizowane będą spotkania B2B przedstawicieli instytucji Pomorza Zachodniego oraz regionów partnerskich z obszaru Morza Bałtyckiego w zakresie turystyki medycznej, bioekonomii, R&D, regionalnych i inteligentnych specjalizacji. Spotkania mają na celu prezentację potencjału zachodniopomorskich przedsiębiorstw działających w tych obszarach, wymianę dobrych praktyk i nawiązanie współpracy z podobnymi instytucjami. Jest to kontynuacja działań zapoczątkowanych we wrześniu 2015 r. podczas konferencji w Lund (Szwecja) poświęconej tematyce inteligentnych specjalizacji w Środkowoeuropejskim Korytarzu Transportowym (CETC).

2. Integracja klastrów regionalnych w ramach krajowych i międzynarodowych sieci klastrów

Pomimo stykania się ze strefami silnego wzrostu gospodarczego, w Europie w dalszym ciągu istnieją regiony, które ze względu na brak odpowiednio wydajnych połączeń nie mogą spełniać swojej funkcji ekonomicznej. Pozostawanie zaś w tego rodzaju izolacji osłabia rozwój skupisk gospodarczych (zwanymi 'klastrami'), który w dużej mierze zależy od przepływu dóbr i wiedzy. W regionach tych, tak jak w województwie zachodniopomorskim, istnieje zwiększone ryzyko emigracji i odpływu wykształconego kapitału ludzkiego, co w konsekwencji doprowadzić może do realnego zagrożenia zjawiskiem „brain drain” („drenaż mózgow”, czyli wyczerpanie zasobów ludzkich, co przekłada się bezpośrednio na brak odpowiedniej dynamiki rozwoju). Spodziewanym rezultatem ekonomicznym rozwoju działalności klastrowej jest bardziej efektywna współpraca pomiędzy różnymi jego ogniwami, szersze zastosowanie nowoczesnych technologii oraz wzrost konkurencyjności i zastosowania rozwiązań innowacyjnych. Spotkania pomiędzy klastrami Regionu Morza Bałtyckiego będą miały miejsce w następujących dziedzinach: technologie informacyjno-komunikacyjne, energia odnawialna, opakowania, transport morski i łańcuchy logistyczne, inteligentne specjalizacje. Jest to kontynuacja działań zapoczątkowanych w czerwcu 2013 r. podczas sympozjum klastrów morskich z obszaru Morza Bałtyckiego.

3. Promocja profilu gospodarczego województwa i warunków do inwestowania

Województwo zachodniopomorskie należy do grupy regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej. Ze względu na doskonałą lokalizację oraz liczne zachęty coraz więcej inwestorów odwiedza Pomorze Zachodnie, planując swoje inwestycje. Dlatego też samorząd województwa w dalszym ciągu będzie czynił starania w kierunku przyciągnięcia do naszego regionu kapitału zagranicznego, który reprezentowany jest głównie przez przedsiębiorstwa skandynawskie.

4. Wymiana doświadczeń w sferze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz tworzenia regionalnych strategii energetycznych

Kontynuowane będą działania związane z poprawą stanu środowiskowego Morza Bałtyckiego zainaugurowane poprzez projekty „Multifunkcyjne podejście do ochrony brzegu morskiego Morza Bałtyckiego” oraz „BEST – Poprawa skuteczności oczyszczania ścieków”.

W ramach interwencji realizowane będą również projekty współfinansowane z funduszy zewnętrznych, m.in. w obszarach zaproponowanych przez Region Skania, a związanych z kwestiami zwiększenia efektywności energetycznej budynków oraz ochroną środowiska morskiego.

5. Wymiana doświadczeń w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej oraz transportowej

W kontekście nowo zdefiniowanej w roku 2013 sieci transportowej (bazowej i kompleksowej) województwo aktywnie uczestniczy (bezpośrednio lub pośrednio) w realizacji 3 projektów flagowych Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego tj. TENTacle, NSB Core, EMMA. Do końca roku 2016 projekty te utworzą bałtycki klaster transportowy - platformę współpracy, która skutecznie przyczyniać się ma do ścisłego powiązania rozwoju regionalnego i polityki transportowej oraz wyraźnemu ukierunkowaniu priorytetów w Regionie Morza Bałtyckiego.

Współpraca na rzecz rozwoju infrastruktury transportowej i transportu morsko-rzeczny kontynuowana będzie również w ramach Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z ograniczoną odpowiedzialnością.

Kolejne działania ukierunkowane zostaną na wymianę doświadczeń w zakresie rozwijania i wdrażania Inteligentnych Systemów Transportowych. Szybki rozwój transportu podyktowany w znacznym stopniu wyborami ekonomicznymi, obok rozwoju gospodarczego i wzrostu zatrudnienia przyczynił się również do przekroczenia przepustowości miast i węzłów transportowych, zwiększenia liczby wypadków i zanieczyszczeń oraz do coraz większych strat energii. W celu rozwiązania tych problemów konieczna jest optymalizacja transportu przez zastosowanie nowych technologii i rozwiązań. Efektywne i adekwatne do aktualnych potrzeb i wymogów europejskich zarządzanie ruchem na obszarze miast i regionów wymaga wypracowania nowych narzędzi i innowacyjnego podejścia do kwestii usprawnienia przepływu towarów przez obszary zurbanizowane. Istotne jest określenie zapotrzebowania na prace sektora B+R prowadzone pod kątem realnych możliwości wdrożenia rozwiązań innowacyjnych w dziedzinie transportu i zarządzania ruchem.

6. Wymiana doświadczeń w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich

Wymiana doświadczeń i wdrażanie rozwiązań sprzyjających wprowadzeniu nowych systemów planowania przestrzennego obszarów morskich, zarządzania obszarami przybrzeżnymi - rozwiązań spójnych dla całego Regionu Morza Bałtyckiego. Morze Bałtyckie to obszar dynamicznie rozwijającej się gospodarki, a jednocześnie morze śródlądowe o wyjątkowych uwarunkowaniach naturalnych. Sektory gospodarki morskiej, tj. żegluga, rybołówstwo, farmy wiatrowe czy przemysł wydobywczy coraz intensywniej konkurują o jego ograniczoną przestrzeń. Wrażliwy ekosystem Bałtyku i zagrożenia zmianami klimatycznymi wymagają jednak zrównoważonego podejścia do zarządzania, kompleksowo uwzględniającego potrzeby wszystkich sektorów. Inteligentne planowanie przestrzenne obszarów morskich może nie tylko pomóc w rozwiązaniu konfliktów pomiędzy konkurującymi ze sobą użytkownikami, ale także aktywizować potencjały i budować podwaliny zrównoważonego rozwoju gospodarki morskiej. Interwencja ta wpisuje się w jedną z regionalnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego, tj. działalność morską i logistykę.

7. Kontynuacja współpracy w ramach Forum Parlamentów Południowego Bałtyku

Forum to inicjatywa zapoczątkowana w 2004 roku, w której uczestniczą przedstawiciele parlamentów polskich województw zachodniopomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, niemieckich landów Meklemburgii-Pomorza Przedniego, Szlezwika-Holsztynu, Wolnego i Hanzeatyckiego Miasta Hamburga, szwedzkiego Regionu Skania oraz Dumy Obwodu Kaliningradzkiego. Głównym celem tego gremium jest znalezienie wspólnych interesów i priorytetów dla rozwoju obszaru południowego Bałtyku. Podstawowym celem Forum Parlamentów Południowego Bałtyku jest znalezienie wspólnych interesów i priorytetów dla rozwoju obszaru południowego Bałtyku. Należy podkreślić, że Forum wykorzystuje zasady europejskiej polityki regionalnej w sektorach objętych wspólnym zainteresowaniem partnerów Forum. Partnerzy starają się prowadzić spójną politykę regionalną, z uwzględnieniem regionalnej tożsamości i poszanowaniem różnic. Konsekwencją każdego Forum jest wypracowanie rezolucji, w której zawarte są cele, kierunki działań, apele oraz wytyczne dla organów wykonawczych parlamentów i sejmików oraz instytucji państwowych i organów Unii Europejskiej. Samorząd województwa będzie nadal aktywnie uczestniczył w pracach Forum, a ponadto podejmował starania na rzecz włączenia do gremium kolejnych krajów bałtyckich tj. Litwa, Łotwa i Estonia oraz nawiązania stałej współpracy z Radą Państw Morza Bałtyckiego i Konferencją Parlamentarną Morza Bałtyckiego. Takie działania pozwolą na uzyskanie efektu klamry pomiędzy północną a południową częścią Morza Bałtyckiego, co będzie stanowić wartość dodaną dotychczasowej współpracy.

8. Kontynuacja współpracy w ramach Współpracy Subregionalnej Państw Morza Bałtyckiego (BSSSC, Baltic Sea States Subregional Co-operation).

Województwo Zachodniopomorskie wychodząc naprzeciw aktualnym wyzwaniom bałtyckim i biorąc pod uwagę dynamiczną sytuację polityczną w Europie, zauważa potrzebę stałego wzmacniania kontaktów regionalnych oraz konieczność wspólnego działania na rzecz zrównoważonego rozwoju Regionu Morza Bałtyckiego w ramach Współpracy Subregionalnej Państw Morza Bałtyckiego (BSSSC). BSSSC to sieć współpracy regionów 10 państw: Polski, Niemiec, Danii, Norwegii, Szwecji, Finlandii, Estonii, Łotwy, Litwy i Rosji. Głównym celem BSSSC jest wzmocnienie współpracy między regionami nadbałtyckimi oraz rozwijanie kontaktów między ich mieszkańcami. Organizacja działa na rzecz tworzenia instrumentów finansowych, wspierających współpracę dwustronną i wielostronną, a także na rzecz wykorzystania dostępnych już środków, zwiększając możliwości realizacji projektów mających na celu dobro makroregionu. Działalność województwa w BSSSC koncentrować się będzie na aktywnym uczestnictwie w posiedzeniach Zarządu BSSSC, monitorowaniu prac organizacji, szczególnie w obszarach strategicznych dla województwa zachodniopomorskiego, współtworzeniu oficjalnych stanowisk i deklaracji BSSSC odnoszących się do kształtowania europejskiej polityki regionalnej.

9. Wspieranie inicjatyw promujących postawy przedsiębiorcze i wspierających rozwój przedsiębiorczości

Kolejnym obszarem współpracy, w ramach którego realizowany jest projekt z udziałem partnerów zarówno z krajów nadbałtyckich, jak i położonych w zachodniej części Europy, są działania na rzecz budowy efektywnego ekosystemu wspierania innowacji i przedsiębiorczości wśród młodych ludzi. Głównym celem wspólnych działań jest wzmocnienie zdolności władz regionalnych do stworzenia nowych warunków rozwoju młodej przedsiębiorczości w regionie poprzez współpracę z podmiotami trójkąta wiedzy (integracji edukacji, badań i innowacji oraz rozwoju regionalnego), stworzenie

szerszego systemu umożliwiającego rozwój kompetencji młodych przedsiębiorców i integrację tego środowiska. Samorząd podejmie również starania o włączenie województwa do sieci Europejskich Regionów Przedsiębiorczości oraz Europejskiej Sieci Żywych Laboratoriów. Europejski Region Przedsiębiorczości to projekt wyłaniający i nagradzający regiony UE wyróżniające się wybitną i innowacyjną strategią przedsiębiorczości. Utworzona przez fińską prezydentę w Unii Europejskiej w grudniu 2006 r., Europejska Sieć Żywych Laboratoriów (ENoLL) jest filarem Europejskiej Strategii Innowacji i obejmuje ponad 200 żywych laboratoriów na terenie i poza UE. Żywe Laboratoria (Living Labs) to praktyczny instrument wdrażania popytowego podejścia do innowacji w UE, czyli tworzenia otwartych innowacji dzięki współpracy różnych podmiotów (np. producentów) z użytkownikami, którzy inspirują ten proces i mogą stanowić jego siłę napędową. Żywe Laboratorium stwarza środowisko, w którym innowacje powstają przy pomocy procesów testowania i eksperymentowania, jako efekt wspólnej pracy obu stron.

Niemcy

1. Wspieranie promocji atrakcji kulturowych, jako potencjału do rozwoju gospodarczego regionu

Badania z ostatnich lat prowadzone w obszarze kultury wskazują, iż jest ona ważnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność i atrakcyjność regionów. Kultura, zarówno w jej materialnym, jak i duchowym wymiarze stanowi bowiem, obok naturalnych walorów regionu, istotny element oferty województwa, której odbiorcami są mieszkańcy, turyści, a także potencjalni partnerzy gospodarczy. Wspieranie rozwoju tej dziedziny powinno zatem być traktowane, jako długofalowa inwestycja, której efektem będzie popularność turystyczna oraz biznesowa regionu. Krajobraz kulturowy regionu jest materialnym świadectwem bogatej historii, wynikiem ścierania się wpływów zachodnioeuropejskich, polskich i skandynawskich. Stanowią go charakterystyczne i podkreślające odrębność Pomorza Zachodniego od innych regionów układy staromiejskie, historyczne umocnienia i fortyfikacje, wsie średniowieczne, XIII-wieczne kościoły i zabudowania poklasztorne. Wypracowanie oferty promocyjnej ośrodków kultury i licznie organizowanych przez nie wydarzeń, których formuła oraz różnorodność prezentowanych tematów sprawi, iż będą one w stanie przyciągnąć wielu turystów o zróżnicowanych zainteresowaniach. W przypadku Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie województwo zachodniopomorskie od wielu lat uczestniczy w odbywającym się w Greifswaldzie od 1997 roku festiwalu Dni Kultury Polskiej „polenmARkT”. Pogłębienie procesu promocji atrakcji kulturowych Pomorza Zachodniego wśród mieszkańców niemieckich regionów partnerskich przyczyni się w długofalowej perspektywie do szybszego procesu integracji pomiędzy tradycjami i kulturami obu narodów na pograniczu w kontekście rozwoju wspólnego polsko-niemieckiego regionu przygranicznego.

2. Rozwój wspólnego polsko-niemieckiego regionu przygranicznego

We wspólnym interesie województwa zachodniopomorskiego i Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie leży stworzenie silnego makroregionu łączącego obszary po obu stronach granicy, który zaoferuje ich mieszkańcom atrakcyjne warunki życia i wzmocni w kontekście międzynarodowym swoją pozycję, zwłaszcza w sferze gospodarczej. Dlatego też, Województwo Zachodniopomorskie i Kraj Związkowy Meklemburgia-Pomorze Przednie pragną dążyć do stworzenia wspólnej struktury Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina. Niemiecka strona proponuje ustanowienie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) oraz opowiada się za wykorzystaniem środków unijnych. Współpraca w ramach Transgranicznego

Regionu Metropolitalnego Szczecina mogłaby obejmować następujące obszary tematyczne: opieka zdrowotna, edukacja dwujęzyczna i kształcenie zawodowe, odnawialne źródła energii, transport regionalny i mobilność, kultura, nauka i badania. Ww. kwestie omawiane będą w ramach grup roboczych.

3. Wymiana doświadczeń w sferze rolnictwa, ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju

Województwo Zachodniopomorskie w celu wspierania transgranicznej kooperacji współpracuje z Ministerstwem Rozwoju Obszarów Wiejskich, Środowiska i Rolnictwa Kraju Związkowego Brandenburgia. Transgraniczna współpraca odbywa się w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich, polityki środowiskowej, ochrony przyrody i rolnictwa, wspólnego rozwiązywania zadań transgranicznych, zrównoważonego rozwoju wspólnego regionu oraz wspierania pozyskiwania środków UE na realizację polsko-niemieckich działań w zakresie podanych wyżej tematów specjalistycznych, w szczególności przez organizacje pozarządowe. Priorytetowymi obszarami współpracy ustalonymi na okres pięciu lat są: techniczna ochrona środowiska, transgraniczne obszary chronione/NATURA 2000/ korytarze migracji dzikich zwierząt/edukacja ekologiczna/ochrona gatunków i siedlisk, rozwój obszarów wiejskich/rolnictwo/leśnictwo. Planuje się organizację polsko-niemieckich spotkań, wizyt studyjnych i wydarzeń branżowych w celu wymiany doświadczeń, realizacji zaplanowanych przedsięwzięć i wypracowywania wspólnych priorytetów działań.

4. Pobudzanie wymiany doświadczeń i współpracy w zakresie innowacji pomiędzy województwem zachodniopomorskim a Berlinem

W stolicy Niemiec lokalizowane są przedsiębiorstwa z różnorodnych branż stosujących nowoczesne technologie i ukierunkowane na innowacje. Berlin zajmuje drugie miejsce w Niemczech pod względem udziału nakładów na działania badawczo-rozwojowe. Niezwykle wysokie skoncentrowanie środowiska naukowego to wartość dodana, którą Berlin oferuje przedsiębiorstwom branży wspierając współpracę z pogranicza nauki i biznesu. Czerpanie z doświadczenia stolicy Niemiec umożliwi województwu zachodniopomorskiemu zapoznanie się z przykładami dobrych praktyk w zakresie skutecznego wspierania rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości IT, stymulowania współpracy pomiędzy nauką i biznesem. Efektem tej współpracy byłoby również wsparcie i utrwalenie otwartego dialogu wspomagającego kreowanie środowiska sprzyjającego innowacjom.

5. Integracja klastrów regionalnych w ramach krajowych i międzynarodowych sieci klastrów

Przemysły kreatywne należy postrzegać, jako efekt rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, ale równocześnie, jako jej motor napędowy. Umiejętność łączenia sztuki, kultury, nowoczesnych technologii i biznesu jest podstawową przewagą konkurencyjną. W tym kontekście oczywistym staje się, że rozwój przemysłów kreatywnych powinniśmy traktować w sposób priorytetowy, jako strategiczny cel społeczno-gospodarczego rozwoju regionu. Biorąc pod uwagę zmiany społeczne, perspektywy dla branż kreatywnych wydają się być dobre. Współpraca sektora kreatywnego Pomorza Zachodniego i Berlina poprzez połączenie zasobów działających w nich podmiotów poprawi konkurencyjność i wzmocni ich pozycję rynkową. Jednocześnie w celu realizacji celów klastry kreatywne mogą być poważniejszym partnerstwem niż pojedyncze mikro- i małe przedsiębiorstwa. W związku z tym kontynuowane będą działania na rzecz wzmocnienia

pozytywnego wizerunku województwa, jako regionu przodującego w dziedzinach przemysłów kreatywnych poprzez organizację wspólnych spotkań i promocję przedstawicieli klasy kreatywnej.

6. Wypracowanie oferty Partnerstwa Odry i wzmocnieniu siły oddziaływania tej międzyregionalnej sieci na rozwój regionów pogranicza polsko-niemieckiego dorzecza Odry.

Regiony leżące na polsko – niemieckim pograniczu przykładają dużą wagę do inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego czy kulturalnego tego obszaru, a ich zaangażowanie i aktywność w ramach sieci Partnerstwa Odry wynikają z chęci zacieśniania relacji gospodarczych i budowania wspólnego obszaru powiązań na pograniczu. W ramach współpracy turystycznej partnerzy mogą dążyć do utworzenia sieci współpracy turystycznej Partnerstwa Odry z udziałem organizacji turystycznych, wspólnego marketingu regionów, m.in. wspólne oferty na potrzeby rynków trzecich.

Europa Zachodnia (z wykluczeniem Niemiec)

1. Wymiana doświadczeń w zakresie wielofunkcyjnego wykorzystania wód

Kontynuacja współpracy województwa zachodniopomorskiego i Departamentu Loary Atlantyckiej (Francja) oraz regionów z Hiszpanii, Węgier i Szwecji w ramach członkostwa w „Europejskiej Sieci Jezior Nizinnych”. Celem współpracy jest wymiana doświadczeń w dziedzinie zarządzania wodami w aspekcie gospodarczym, turystycznym, ochrony środowiska oraz rybactwa. Wspólne działania w tym obszarze prowadzić będą do wypracowania projektów rozwiązywania konfliktów w wielofunkcyjnym wykorzystywaniu wód.

2. Wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwoju kultury poprzez współpracę zamków i instytucji kultury

Kontynuacja współpracy województwa zachodniopomorskiego w partnerstwie wielostronnym z regionami Francji i krajami francuskojęzycznymi obejmować będzie realizację wspólnych inicjatyw w obszarze kultury, takich jak wystawy, koncerty, spotkania przedstawicieli instytucji kultury.

3. Wspieranie działań z zakresu efektywnej polityki społecznej

Z uwagi na bardzo duże doświadczenie Francji w sprawach społecznych działania samorządu obejmować będą kwestie aktywizacji i integracji społecznej osób starszych. Strona francuska dysponuje konkretnymi rozwiązaniami instytucjonalnymi oraz dobrymi praktykami w tym zakresie. Do tej pory samorząd województwa z powodzeniem korzystał z rozwiązań francuskich, m.in. w zakresie restrukturyzacji portu, izb rolniczych, budowy terminalu skroplonego gazu ziemnego oraz wprowadzenia instytucji lekarza rodzinnego. Kolejne wspólne działania obejmować będą m.in. kwestie: przemocy wobec osób starszych (fizyczna, ekonomiczna, psychiczna), eurosieroctwa osób starszych, wolontariatu czy dostępności usług oferowanych publicznie dla osób starszych, a także innowacyjności ułatwiającej życie codzienne seniorów,.

Kraje Grupy Wyszehradzkiej plus Chorwacja

1. Stworzenie warunków ułatwiających kontakty i wspieranie podmiotów gospodarczych - pogłębianie integracji gospodarczej

Pogłębianie integracji gospodarczej związane będzie przede wszystkim z pośrednictwem w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych przez podmioty z regionów partnerskich. Realizacja tego

celu odbywać się będzie za pośrednictwem szerokiej gamy instytucji regionalnych m.in. izb gospodarczych, izb rzemieślniczych, instytucji otoczenia biznesu.

2. Wymiana doświadczeń w zakresie sprawności instytucjonalnej i efektywnego rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych

Wymiana doświadczeń w tym zakresie pojawiających się w regionie realizowana będzie poprzez implementację wspólnych projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej (m.in. Programu Interreg Europa Środkowa 2014-2020, Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego). Działania w tym zakresie realizowane będą również w ramach Forum Regionów Polski i Chorwacji oraz licznych spotkań przedstawicieli krajów wyszehradzkich.

3. Wymiana doświadczeń w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej oraz transportowej

Współpraca na rzecz rozwoju infrastruktury transportowej i transportu współmodalnego kontynuowana będzie przede wszystkim w ramach Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z ograniczoną odpowiedzialnością.

Kolejne działania ukierunkowane zostaną na realizację projektów wspierających ekologizację i inteligentny rozwój transportu towarów wzdłuż osi północ-południe z myślą o pogłębianiu integracji gospodarczej regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Regiony przygotują wspólną strategię na rzecz stworzenia multimodalnych połączeń do transportu towarów wzdłuż Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego. Ponadto wyszukiwać będą brakujących ogniw między siecią bazową a węzłami lokalnymi, jak również identyfikować przeszkody i „wąskie gardła” utrudniające rozwój transportu kolejowego w obrębie Chorwacji, Węgier, Słowacji i Polski. W odpowiedzi na wnioski wynikające z realizacji wspólnych działań opracowane zostaną inteligentne rozwiązania (narzędzia IT, platformy wspólnego zarządzania) w celu zwiększenia konkurencyjności kolei względem transportu drogowego, a także przeanalizowane zostaną alternatywne rozwiązania służące ograniczaniu wpływu na środowisko ze strony stale rozwijającego się transportu towarowego w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

4. Wspieranie przedsięwzięć na rzecz rozwoju kultury, sztuki oraz przemysłu kreatywnego

W ramach współpracy z regionami z Węgier oraz Chorwacji (w partnerstwie wielostronnym z regionami również z innych krajów) samorząd wspierać będzie inicjatywy kulturalne mające na celu promocję zachodniopomorskich artystów oraz dorobek instytucji kultury. Podjęte zostaną również działania na rzecz wdrożenia innowacyjnych formy uczestnictwa w kulturze. Rozwój nowoczesnych technologii wpłynął na wyniesienie kultury i sztuki lub dostępu do niej poza gmachy instytucji. Kontakt z kulturą za pośrednictwem urządzeń mobilnych jest wpleciony pomiędzy codzienne czynności, np. słuchanie audiobooków, zwiedzenie muzeów przez internet w trakcie podróży do pracy. Uczestnictwo w kulturze stało się również silnie zindywidualizowane – odbiorcy chcą jej doświadczać w wybranym przez siebie miejscu i czasie, co stoi często w sprzeczności z godzinami otwarcia instytucji kultury. W rezultacie uczestnicy kultury wybierają np. obejrzenie spektaklu, opery, słuchowiska, przedstawienia w internecie, zamiast wyjścia np. do teatru. Powyższe zjawiska są także związane z uznaniem doświadczania kultury za element samodoskonalenia, np. oglądanie filmów w obcych językach. Samorząd widząc ogromny potencjał w rozwoju innowacyjności w

instytucjach kultury będzie dążył do podejmowania inicjatyw i realizacji projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych w tym zakresie.

Samorząd podejmować będzie również działania na rzecz rozwoju sektora kreatywnego. Usługi oparte na wiedzy (obejmujące przemysły kreatywne) są bowiem regionalną specjalizacją województwa zachodniopomorskiego. Według Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości zachodniopomorski rynek przemysłów kreatywnych ma szczególnie duży potencjał w takich działach gospodarki jak: projektowanie/ projektowanie mody, wzornictwo, design, architektura, oprogramowanie i reklama. W związku z tym kontynuowane będą działania na rzecz wzmocnienia pozytywnego wizerunku województwa, jako regionu nowoczesnego i dynamicznego, przodującego w dziedzinach przemysłów kreatywnych poprzez organizację m.in. kongresu przemysłów kreatywnych oraz promocję przedstawicieli klasy kreatywnej za granicą.

W ramach współpracy bilateralnej podjęte zostaną działania mające na celu utworzenie w Szczecinie polsko-węgierskiego centrum współpracy obejmującego swym zakresem wzajemną promocję kulturalną, turystyczną, produktów regionalnych oraz przemysłów kreatywnych.

Europa Wschodnia

Punktem ciężkości w relacjach z partnerami z Ukrainy jest współpraca w zakresie rozwoju instytucji samorządowych w oparciu o doświadczenia Polski, a także związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Współpracując województwo zamierza wspierać rozwój regionalny oraz aktywność obywatelską na Ukrainie, a także budować trwałe powiązania pomiędzy podmiotami administracji regionalnej i organizacjami pozarządowymi. W kontaktach z partnerami z Europy Wschodniej, województwo zamierza angażować się w zadania w zakresie edukacji i kultury. Ewentualne kontakty w pozostałych dziedzinach mogą być podejmowane w zależności od aktualnego zapotrzebowania i zainteresowania stron.

Wpisując się w działania na rzecz polsko-białoruskiego dialogu województwo będzie podejmować działania w kooperacji z regionami Białorusi, w których szczególną rolę będzie odgrywało rozwijanie relacji z Polakami na Białorusi.

Azja (prowincja Guangdong- Chiny):

1. Wspieranie współpracy dydaktyczno-naukowej

Województwo zachodniopomorskie planuje dalsze wspieranie polsko-chińskiej współpracy dydaktyczno-naukowej prowadzonej przez zachodniopomorskie uczelnie wyższe. Z uwagi na fakt, że pozyskiwanie przez polskie uczelnie chińskich studentów uznaje się za perspektywiczne i mające znaczący wpływ na budowanie ścisłych relacji międzyludzkich, województwo zamierza aktywnie działać na rzecz promowania współpracy w tym zakresie. Działania województwa koncentrować się będą na organizowaniu seminariów informacyjnych oraz wspieraniu uczelni przy nawiązywaniu partnerstw.

2. Rozwijanie współpracy między instytucjami kultury

Kontakty kulturalne pomiędzy Pomorzem Zachodnim a Guangdong dotychczas organizowane były sporadycznie. Głównym powodem tego stanu rzeczy jest dzieląca oba regiony odległość i związane z nią wysokie koszty tego typu przedsięwzięć. Niemniej jednak, kultura jest istotnym czynnikiem

integrującym społeczności lokalne oraz bodźcem do pobudzania rozwoju regionalnego. W zakresie rozwoju współpracy między instytucjami kultury województwo zamierza m.in.: ułatwiać nawiązywanie kontaktów między instytucjami poprzez organizację wizyt, wspierać udział zespołów artystycznych w międzynarodowych festiwalach i konkursach, organizować wizyty studyjne specjalistów w dziedzinie kultury.

3. Wspomaganie wymiany gospodarczej i turystycznej

Województwo zachodniopomorskie z uwagi na swoją bogatą ofertę turystyczną może stać się nowym, ciekawym miejscem dla Chińczyków, nasyconych zwiedzaniem największych stolic europejskich i szukających nowych destynacji turystycznych. Pomorze Zachodnie z uwagi na swoje bliskie sąsiedztwo z Berlinem, może stanowić ciekawy element większych programów pobytowych w Europie. W celu promocji swojej oferty województwo mogłoby brać udział w targach turystycznych organizowanych w Chinach, gdzie wśród przedstawicieli chińskiej branży oraz odbiorców indywidualnych prezentowana byłaby oferta turystyczna. Ponadto, w ramach wspomaganie wymiany gospodarczej województwo zachodniopomorskie zamierza nadal promować swoje walory inwestycyjne, wspierać działania przedsiębiorców, mające na celu znalezienie odbiorców na towary z regionu, czy włączać się w organizację misji gospodarczych do Chin.

Działania przekrojowe

W ramach działań przekrojowych samorząd podejmie działania na rzecz promocji współpracy zagranicznej poprzez:

- organizację cyklu działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych o charakterze horyzontalnym, adresowanych do ogółu społeczeństwa zakończonych dwudniową imprezą plenerową. W ramach wydarzenia zaprezentowane zostaną regiony zagraniczne, z którymi Województwo ma zawarte porozumienia o współpracy. Impreza plenerowa będzie złożona z części o charakterze wystawienniczo-targowym (stoiska) oraz części integracyjno-artystycznej (m.in. seanse filmowe, wystawa, konkursy i zabawy dla dzieci, gry miejskie). Opcjonalnie wydarzenie to zostanie połączone z innym o charakterze wystawienniczo-targowym organizowanym w województwie cyklicznie. W ramach działania zorganizowany zostanie konkurs dla uczniów szkół publicznych, którego celem jest zainteresowanie uczniów poszczególnymi krajami i regionami partnerskimi oraz nauką języków obcych. Zadanie ma na celu podniesienie poziomu świadomości ogółu społeczeństwa odnośnie przewag konkurencyjnych wynikających z prowadzenia efektywnej współpracy zagranicznej. Zadanie będzie realizowane wspólnie przez wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego odpowiedzialne za kwestie promocji, turystyki i gospodarki oraz współpracy terytorialnej.
- prezentację podczas Dorocznego Forum Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego. Wykorzystanie możliwości płynących z położenia w Regionie Morza Bałtyckiego stanowi jedną z głównych osi polityki zagranicznej województwa, wskazanych w priorytetach współpracy zagranicznej województwa zachodniopomorskiego. Dodatkowo Program Strategiczny pn. "Współpraca terytorialna" przygotowany w 2013 roku wskazuje, że działania Województwa w skali międzynarodowej skoncentrowane na budowie pozycji województwa w basenie Morza Bałtyckiego obejmować powinny powiązania funkcjonalne z wysoko rozwiniętymi regionami w celu rozwoju specjalizacji regionalnych i innowacyjności.

PODMIOTOWY WYMIAR POLITYKI

W województwie zachodniopomorskim zagadnieniami związanymi ze współpracą zagraniczną zajmuje się kilkadziesiąt jednostek, jednakże działania tych instytucji nie są wystarczające, aby w pełni wykorzystać potencjał leżący w tej formie współpracy. Współpraca zagraniczna jest w zbyt małym stopniu traktowana, jako ważny element rozwoju.

Województwo nastawione jest na realizację konkretnych celów i planowanie długofalowej współpracy. Główne realizowane zadania to promocja i wymiana doświadczeń. Mniejsze jednostki, dla których aktywność międzynarodowa nie ma charakteru priorytetowego, skupiają się na kontaktach różnych grup społecznych, organizacji imprez kulturalnych, sportowych oraz współpracy szkół. Wprowadzenie zmian w polityce współpracy międzyregionalnej i zagranicznej umożliwi stworzenie nowych możliwości, tj.:

- wymiany międzynarodowej dla mieszkańców gminy i powiatów, promocji gminy i powiatów na arenie międzynarodowej,
- przeniesienia dobrych praktyk z zagranicznych jednostek samorządowych na grunt lokalny,
- ubiegania się o fundusze z programów polskich, europejskich i międzynarodowych,
- rozwoju wiedzy i kompetencji urzędników jednostki oraz urzędników z jednostki partnerskiej przez stałą wymianę,
- dążenia do uzyskania wpływu na decyzje dotyczące samorządów, które są podejmowane przez Instytucje Unii Europejskiej.

Rola województwa we wsparciu mniejszych jednostek i podmiotów zewnętrznych realizujących działania w zakresie współpracy zagranicznej, sprowadzana jest z reguły do zapewnienia wsparcia merytorycznego, tłumaczenia lub finansowania. Samorząd województwa pozytywnie odnosi się do oddolnych inicjatyw, jednakże brak strategii w tym zakresie powodował, że rezultaty podjętych działań nie miały wymiaru strategicznego ani nie wpływały znacząco na realizację priorytetów współpracy zagranicznej. Mówiąc o dużym zróżnicowaniu aktywności międzynarodowej w zależności od kategorii jednostki terytorialnej, trzeba wziąć pod uwagę zasoby finansowe i kadrowe, jakimi dana instytucja dysponuje. W miastach i większych powiatach współpracą zagraniczną zajmują się wydziały, referaty lub biura, mające najczęściej w nazwie zarówno współpracę zagraniczną, jak i promocję. W mniejszych miastach raczej rzadko jest to wydzielona komórka. Najczęściej wyznaczone są jedna lub dwie osoby, które pracują w wydziałach kultury, promocji czy funduszy europejskich.

Ze względu na nadal zbyt małą liczbę projektów realizowanych z funduszy zewnętrznych, budżet własny województwa pozostaje głównym źródłem finansowania działań zagranicznych. Zapewnienie w budżecie samorządów oddzielnych środków na współpracę zagraniczną jest znaczące dla ciągłości różnych relacji. Daje gwarancję utrzymania stałych kontaktów, a także zapewnia możliwość współfinansowania i zaliczkowania projektów z funduszy zewnętrznych. Choć nakłady materialne są jednym z najważniejszych czynników wpływającym na zakres działań, istotne są również kompetencje językowe oraz sposób motywowania pracowników do korzystania z

funduszy dostępnych w ramach m.in. konkursów Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Regionalnego Programu Operacyjnego, Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej, Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, funduszy norweskich czy Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego.

Dążenie do jak największej efektywności działań adekwatnie do możliwości finansowych, warunkuje konieczność oceny dynamiki nawiązywania partnerstw zagranicznych. Niektóre z dotychczasowych relacji zostały zakończone ze względu na brak środków na realizację wspólnych działań. Część, głównie z krajami nordyckimi, jest kontynuowana jedynie w zakresie realizacji wspólnych projektów. Samorząd województwa nie będzie zamykać się przed nowymi kontaktami, ale będzie bardziej ostrożnie dobierać partnerów, tak aby nowa relacja służyła konkretnemu celowi, miała przełożenie na wybrane działania i odpowiadała na określone potrzeby regionu. Niezależnie od oczekiwanych zmian Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego będzie nadal pełnił rolę katalizatora dla wielu inicjatyw międzyregionalnych i zagranicznych. Jednakże coraz częściej samorząd pełni jedynie rolę instytucji wspierającej współpracę, a zadania przekazywane są innym jednostkom. Przekazywanie współpracy do powiatów lub gmin i innych podmiotów jest obecnie najlepszym rozwiązaniem w budowie efektywnych kontaktów w relacjach z partnerami niektórych krajów. Taki trend odpowiada samej idei partnerstw, których głównym celem jest kontaktowanie społeczności lokalnych różnych państw.

Współpraca nie może mieć jedynie wymiaru samorządowego, musi angażować możliwie szeroko różne grupy społeczne, przewidywać wiele różnych zadań, dzięki czemu gwarantować będzie stabilność relacji. Odchodzić należy od organizowania wydarzeń, spotkań dedykowanych przedstawicielom zaprzyjaźnionego samorządu, a środki w ten sposób zaoszczędzone przeznaczać na promocję działań w zakresie współpracy międzynarodowej wśród społeczności w kraju i za granicą (np. festyn informacyjno-rodzinny z okazji Dni Meklemburgii-Pomorza Przedniego).

Najistotniejszy powinien być cel działań, realizacja projektu ma doprowadzić do konkretnych rezultatów. Odchodzenie od stałych i często mało efektywnych partnerstw, szczególnie z krajami Europy Zachodniej i Północnej, jest trendem, do którego województwo powinno się dostosować.

NARZĘDZIA REALIZACJI

Dla zapewnienia realizacji działań w kluczowych obszarach interwencji samorząd województwa będzie wykorzystywał poniżej wskazane narzędzia, a przez to kontynuował współpracę i inicjował nowe działania z regionami i organizacjami, które mają wpływ na decyzje ekonomiczne, finansowe, konkurencyjność i bezpieczeństwo gospodarcze.

Stale dwustronne partnerstwa na podstawie podpisanej umowy albo podpisanego listu intencyjnego

Samorząd województwa będzie kontynuował współpracę bilateralną z regionami partnerskimi pozostając otwartym na współpracę z nowymi regionami w obszarach, które mogą pobudzać rozwój społeczno-gospodarczy Pomorza Zachodniego.

Współpraca z regionami partnerskimi państw członkowskich Unii Europejskiej dotyczy w szczególności wymiany doświadczeń w zakresie funduszy europejskich w strategicznych dla rozwoju województwa obszarach. Organizacja wzajemnych prezentacji gospodarczych i kulturalnych, a także wizyt studyjnych, przyczynia się do lepszego zrozumienia swoich partnerów, przełamania barier i stereotypów. Współpracę z krajami Unii Europejskiej determinują wspólne inicjatywy dotyczące m.in.: rozwoju gospodarki, innowacji i nowoczesnych technologii, turystyki, nauki i edukacji, kultury i sztuki, rolnictwa i leśnictwa, zdrowia, transportu oraz budowy nowoczesnej administracji.

Województwo zachodniopomorskie kontynuuje współpracę z regionami Unii Europejskiej, z którymi podpisane zostały umowy bilateralne, tj.:

- Region Helsinki – Uusimaa (Republika Finlandii);
- Region Skania (Królestwo Szwecji);
- Starostwo Miasta Niemenczyn (Litwa);
- Samorząd Rejonu Wileńskiego (Litwa);
- Kraj Związkowy Meklemburgia-Pomorze Przednie (Republika Federalna Niemiec);
- Kraj Związkowy Brandenburgia (Republika Federalna Niemiec);
- Prowincja Overijssel (Holandia);
- Departament Loary Atlantyckiej (Republika Francuska);
- Żupania Karłowacka (Republika Chorwacji);
- Żupania Primorsko-Goranska (Republika Chorwacji);
- Region Apulia (Republika Włoska).

Samorząd województwa deklaruje ponadto wolę dalszego rozwijania partnerskich kontaktów z Okręgiem Kłajpedzkim (Litwa), Krajem Związkowym Berlin (Republika Federalna Niemiec), Departamentem Gironde (Francja), Żupanią Varaždinską (Republika Chorwacji), Regionem Lombardii (Republika Włoska) oraz innymi zainteresowanymi regionami leżącymi w sferze wspólnych interesów.

Województwo docenia również potencjał regionów państw Grupy Wyszehradzkiej, m.in. Kraju Hradeckiego (Republika Czeska), Kraju Morawsko-Śląskiego (Republika Czeska), Kraju Trnawskiego (Republika Słowacka), Kraju Bratysławskiego (Republika Słowacka).

Współpraca z krajami należącymi do Europy Wschodniej koncentruje się na działaniach związanych z transferem doświadczeń Województwa Zachodniopomorskiego w dziedzinie demokracji, przemian wolnorynkowych oraz współpracy w zakresie gospodarki i kultury. Część podejmowanych działań wpisuje się w Europejską Politykę Sąsiedztwa oraz cele Partnerstwa Wschodniego.

Samorząd województwa kontynuuje współpracę z Obwodem Kaliningradzkim (Federacja Rosyjska), Obwodem Mińskim (Białoruś), Obwodem Mikołajowskim (Ukraina), ale pozostaje otwarty również na kooperację z regionami z innych krajów Partnerstwa Wschodniego.

Współpraca z krajami pozaeuropejskimi koncentruje się głównie wokół realizacji wspólnych działań na rzecz wspierania gospodarki opartej na wiedzy. Istotną rolę w tej współpracy odgrywają podmioty gospodarcze, szkoły wyższe i ośrodki naukowo-badawcze. Ważną częścią współpracy są

również wspólne inicjatywy w obszarze kultury oraz nauki i edukacji. Samorząd województwa kontynuuje współpracę z Prowincją Guangdong (Chińska Republika Ludowa).

Przynależność do międzynarodowych organizacji – sieci zrzeszających podmioty z różnych krajów

Dla skutecznej realizacji działań w kluczowych obszarach interwencji samorząd województwa będzie kontynuował współdziałanie w ramach międzynarodowych stowarzyszeń, sieci współpracy, inicjatyw i instytucji międzynarodowych, w tym m.in.:

- Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej;
- Współpracy Subregionalnej Państw Morza Bałtyckiego;
- Komitetu Regionów;
- Polsko-Niemieckiej platformy współpracy Partnerstwo Odry;
- Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy;
- Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarnego;
- Europejskiej Sieci Regionów i Obszarów Metropolitalnych;
- Platformy Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej;
- Środkoeuropejskiego Korytarza Transportowego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej z ograniczoną odpowiedzialnością;
- Platformy Inteligentnej Specjalizacji (S3 Platform).

Wielostronne partnerstwa bez podpisanej umowy albo bez podpisanego listu intencyjnego

Uznając uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach za szansę pełniejszego wykorzystania możliwości rozwojowych Pomorza Zachodniego, samorząd województwa będzie również rozpatrywał zaangażowanie w nowe formy kooperacji międzynarodowych. Samorząd będzie również dążył do wykorzystania stałej formuły współpracy wielostronnej (konglomeratu), tak jak zostało to zaproponowane w przypadku żupanii chorwackich. Przedstawiciele żupanii chorwackich są świadomi, że pojedyncze jednostki administracyjne Chorwacji nie mają potencjałów równych województwu zachodniopomorskiemu, dlatego zasadne jest utworzenie konglomeratu żupanii, które w sumie będą stanowiły równorzędnego partnera dla województwa.

Współpraca wielostronna w ramach projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych

W obszarze współpracy z nowymi partnerami samorząd województwa uznaje za priorytet nawiązywanie kontaktów wielostronnych dla realizacji przedsięwzięć i wspólnych projektów, z wykorzystaniem dostępnych funduszy zewnętrznych (w tym unijnych) i środków partnerów zagranicznych, a także wspieranie projektów realizowanych przez podmioty z obszaru województwa zachodniopomorskiego współfinansowanych ze środków EU oraz innych zewnętrznych środków finansowych.

Przedstawicielstwa w innym kraju

Kolejnym narzędziem współpracy zagranicznej Województwa Zachodniopomorskiego jest Biuro Regionalne Województwa Zachodniopomorskiego w Brukseli, którego zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz integracji Województwa Zachodniopomorskiego ze strukturami Unii Europejskiej oraz dbałość o godne i skuteczne reprezentowanie interesów Regionu w instytucjach Unii Europejskiej oraz wobec pozostałych grup interesów działających w Brukseli.

Współpraca z ambasadami, konsulatami, Ministerstwem Spraw Zagranicznych i innymi jednostkami administracji rządowej

Województwo będzie kontynuować współpracę z placówkami dyplomatycznymi państw obcych. Spotkania te mają przyczynić się do związywania nowych i utrzymywania obecnych partnerstw. Niezbędne jest również utrzymanie dobrych i regularnych kontaktów z Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwem Rozwoju w celu dzielenia się informacjami o aktywności samorządu i innych podmiotów.

Wyżej wskazane narzędzia realizacji polityki współpracy międzyregionalnej przyjmować będą następujące formy:

- wspólne projekty badawcze i rozwojowe wraz z wymianą ich wyników,
- wspólne organizowanie konferencji, sympozjów, warsztatów, wystaw, prezentacji dorobku i osiągnięć regionów,
- udział w programach międzynarodowych, w tym programach unijnych i inicjatywach wspólnotowych
- udział w targach turystycznych, gospodarczych i inwestycyjnych,
- organizacja misji gospodarczych poza granicami, powoływanie forów przedsiębiorców oraz zagranicznych misji,
- współdziałanie z placówkami dyplomatycznymi w kraju i za granicą, z działającymi w Polsce zagranicznymi instytutami i z instytutami polskimi za granicą,
- współdziałanie z mediami.

WARUNKI KRYTYCZNE REALIZACJI POLITYKI

Skuteczny samorząd to coraz częściej samorząd, który potrafi efektywnie funkcjonować w środowisku międzynarodowym poprzez budowanie wielostronnych partnerstw oraz pozyskiwanie dotacji.

Samorządy, wraz ze wzrostem ich znaczenia w Europie, mają większy wpływ na decyzje UE, stały się też ważnym elementem dyplomacji publicznej oraz stosunków bilateralnych państw. Wpisują się w priorytety polityki zagranicznej państwa. Większa spójność między priorytetami polskiej polityki zagranicznej a kierunkami działań samorządu województwa zachodniopomorskiego zapewnia większą przychylność strony rządowej dla naszych inicjatyw. Dla uzyskania większej efektywności działań na poziomie regionu niezbędna jest lepsza współpraca czy koordynacja działań różnych podmiotów.

Województwo nie musi mieć strategii współpracy międzyregionalnej i zagranicznej, ale należy cyklicznie formułować dla poszczególnych kontaktów cele i zadania. Ustalanie planów działań, tak jak jest to prowadzone dla Regionu Helssinki-Ussima oraz Żupanii Karłowackiej, umożliwi lepszą koordynację działań. Wymiana doświadczeń powinna być zorientowana na konkretne zadania, dotyczyć wyodrębnionych grup społecznych. Większy nacisk powinien być położony na wykorzystywanie kontaktów zagranicznych, jako ważnego elementu rozwoju regionalnego. Działania planowane z partnerami powinny wpisywać się w politykę na rzecz innowacyjności.

Wymiana doświadczeń oraz projekty związane z promocją powinny być traktowane, jako długotrwała inwestycja i obejmować koncepcję długookresowych działań.

Wiele z inicjatyw realizowanych przez różne instytucje w województwie zasługuje na szczególne uznanie, choćby w formie promocji dobrych praktyk. Należy regularnie zbierać najlepsze doświadczenia i promować nie tylko na poziomie regionu, ale zapewnić możliwość udziału przedstawicieli tych instytucji podczas wydarzeń organizowanych na poziomie unijnym, np. w Forum Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego. Możliwość przedstawienia swoich działań w szerszym gronie byłaby zachętą dla mniejszych jednostek do większej aktywności w ramach istniejących partnerstw. Aby promocja miała większy zasięg należy również kontynuować współpracę z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Szczecinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się kwestiami współpracy międzyregionalnej i zagranicznej.

Warto systematycznie gromadzić dane na temat zagranicznej aktywności instytucji z Pomorza Zachodniego. Byłoby to dobrym punktem wyjścia do ewentualnej zmiany kierunków współpracy. Należy bowiem uwzględnić dodatkowy czynnik, który będzie wpływał znacząco na realizację polityki w obszarze współpracy międzyregionalnej i zagranicznej, jakim są bieżące wydarzenia na poziomie UE, tj.: niskie tempo wzrostu gospodarczego i problemy strukturalne w niektórych krajach, napływ imigrantów, tendencje dezintegracyjne w UE, zagrożenia terrorystyczne, stosunki z Federacją Rosyjską, opuszczenie Unii przez Wielką Brytanię, możliwość zmian w europejskiej polityce spójności polegających na zmniejszeniu jej budżetu i zorientowaniu w większym stopniu na konkurencyjności, konflikty zbrojne na Ukrainie i w innych krajach na obrzeżach Unii Europejskiej oraz kryzys strefy euro.

Samorząd województwa powinien również wspierać mniejsze jednostki w ich działaniach, między innymi poprzez większy nacisk na przekazywanie informacji, organizację warsztatów dedykowanych kwestiom współpracy czy też ustanawianie grantów.

Sieci międzynarodowe oraz kontakty partnerskie powinny być efektywniej wykorzystywane do wymiany dobrych praktyk dotyczących sposobów wzmocnienia wizerunku i konkurencyjności województwa, szczególnie w Unii Europejskiej.

Krytyczną kwestią jest również utrzymanie dobrych kontaktów z Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwem Rozwoju w celu dzielenia się informacjami o aktywności samorządu i innych podmiotów.

PERSPEKTYWA CZASOWA REALIZACJI POLITYKI

W realizacji polityki współpracy międzyregionalnej i zagranicznej należy przyjąć dwa horyzonty czasowe. Pierwszy z nich, związany z zakończeniem obecnej unijnej perspektywy finansowej trwającej do roku 2020. Następnie na nowo zostaną zdefiniowane priorytety i obszary interwencji Europejskiej Współpracy Terytorialnej. W tym roku nastąpi również podsumowanie osiągnięć

strategii Europa 2020 i ocena paktu stabilności i wzrostu. Na nowo zostaną również zdefiniowane priorytety polskiej polityki zagranicznej.

Drugi z horyzontów związany jest rokiem 2030, kiedy to zakończy się okres realizacji strategii regionalnej i strategii krajowych. W wymiarze międzyregionalnym zakończy się również proces wdrożenia Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020.